

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

DIRECȚIA GENERALĂ DEZVOLTARE RURALĂ
Autoritatea de Management pentru PNDR
Autoritatea de Management pentru PS
Bd. Carol I, nr. 2-4, sector 3
București, cod poștal 030163

DATE DE CONTACT
Tel: +4 021 307 85 85
Fax: +4 021 307 86 08

București,
Nr. 203217 / 22 .09.2025

NOTIFICARE

privind rezultatul verificării Raportului final de evaluare a SDL 2014-2020

Către: ASOCIAȚIA GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ CONSTANȚA SUD

Reprezentant legal: IOANA BARA

E-mail: galconstantasud@yahoo.com

Stimată doamnă,

Având în vedere prevederile Ghidului Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală, conform cărora până la finalizarea implementării SDL, GAL are obligația de a realiza evaluarea finală a SDL și elaborarea unui Raport de evaluare care vizează întreaga perioadă de implementare a SDL, iar tranșa finală de plată aferentă submăsurii 19.4 este condiționată de avizarea Raportului final de evaluare, vă informăm că:

Urmare a verificării Raportului final de evaluare aferent Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 a GAL - ASOCIAȚIA GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ CONSTANȚA SUD, înregistrat la DGDR AM PNDR cu nr. 203217 transmis în data de 29.08.2025, vă comunicăm că acesta este **AVIZAT**, conform *formularului F8 - Formular de verificare a Raportului final de evaluare*, care însoțește prezenta notificare.

De asemenea, vă atenționăm că aveți obligația postării Raportului final de evaluare pe pagina de internet a GAL.

Cu stimă,

DIRECTOR GENERAL
Elena-Daniela REBEGA

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale	PNDR 2014-2020 Manual de procedură operațională pentru coordonarea, verificarea și monitorizarea implementării strategiilor de dezvoltare locală	Ediția a III-a
		Revizia 7
		Exemplar nr. 1
DG DR AM PNDR DLMMCI-SLIN	Cod PO -DG DR AM PNDR- DLMMCI-SLIN-07	

F8 - Formular de verificare a Raportului final de evaluare

Denumirea: ASOCIAȚIA GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ CONSTANȚA SUD
Județul Constanța

Nr. de înregistrare al Raportului final de evaluare: 203217

Criteriu de verificare	DA	NU	OBSERVAȚII
Raportul respectă structura minimă obligatorie Se verifică dacă sunt incluse cel puțin următoarele capitole: 1. Rezumat 2. Introducere 3. Informații generale privind SDL 4. Cadrul de evaluare și metodologia 5. Analiza de ansamblu a eficacității SDL 6. Răspuns la întrebările de evaluare 7. Factori de succes și eșec 8. Concluzii și recomandări	V V		
Secțiunea privind Cadrul de evaluare și metodologia este completă și respectă formatul cerut (teme, întrebări, criterii, indicatori, metode de colectare) Se verifică: • Existența temelor de evaluare pentru toate obiectivele SDL • Cel puțin o întrebare de evaluare și un criteriu pentru fiecare temă • Indicatori specifici și metode de colectare a datelor (ex: chestionare, interviuri, date administrative) • Prezența unei teme dedicate valorii adăugate LEADER	V V		
Este realizată analiza de ansamblu a eficacității SDL și sunt completate răspunsurile la toate întrebările de evaluare Se verifică: - sunt incluse răspunsurile la întrebările de evaluare, ținând cont de criteriile stabilite; - datele privind eficacitatea SDL sunt completate în conformitate cu perioada de raportare și structura solicitată.	V V		

- ☒ Raportul este avizat
☐ Raportul este neavizat

Consilier SLIN: Diana SĂLĂGEAN

Șef serviciu SLIN: Alecsandra RUSU

Data: 18 / 09 / 2025

**RAPORT DE EVALUARE FINALĂ PRIVIND
IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE
LOCALĂ (SDL) A GAL CONSTANȚA SUD PENTRU
PERIOADA 2014-2024**

Cuprins

1. Rezumat	3
2. Introducere - Scopul Raportului de Evaluare	5
3. Informații generale privind strategia de dezvoltare locală	6
3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului	7
3.2. Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului	9
4. Cadrul de Evaluare și Metodologia	12
5. Analiza de Ansamblu a Eficacității Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL)	15
5.1. Eficacitatea Financiară a Măsurilor la Nivel de SDL	Error! Bookmark not defined.
5.2. Eficacitatea SDL, la Nivel de Domeniu de Intervenție	18
6. Răspuns la Întrebările de Evaluare	20
7. Factorii de succes și eșec în implementarea strategiei de dezvoltare locală	25
7.1. Factorii de succes (elemente catalizatoare)	25
7.2. Factorii de eșec (provocări și bariere)	26
8. Concluzii și recomandări	28
8.1. Concluzii generale	28
8.2. Recomandări strategice pentru viitoarea perioadă de programare	29

1. Rezumat

Prezentul raport final de evaluare sintetizează rezultatele, impactul și eficacitatea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) a Asociației "Grup de Acțiune Locală Constanța Sud" pentru perioada de programare 2014-2020. Evaluarea confirmă un succes comprehensiv al strategiei, manifestat printr-o performanță financiară excepțională, atingerea și depășirea obiectivelor programatice, și generarea unui impact socio-economic vizibil și durabil în teritoriul deservit.

Performanța financiară și managerială:

Elementul central al succesului implementării a fost capacitatea managerială remarcabilă a GAL, care a condus la o performanță financiară de excepție. Din bugetul total de 2.083.356,19 Euro (FEADR + EURI) alocat proiectelor în cadrul Măsurii 19.2, s-a înregistrat o rată de contractare de peste 102%, demonstrând o cerere care a depășit fondurile disponibile. Mai mult, până la data de **31.08.2025**, gradul plăților efectuate pentru Măsura 19.2 (FEADR+EURI) a atins un nivel remarcabil de 96,07% (2.001.403,05 Euro plătiți). Această eficacitate financiară ridicată demonstrează o aliniere perfectă între nevoile teritoriului, oferta strategică a GAL și capacitatea actorilor locali de a implementa proiecte viabile.

Atingerea obiectivelor strategice și impactul în teritoriu:

Evaluarea relevă că strategia a avut un impact direct și măsurabil asupra celor două axe prioritare de dezvoltare:

- Creșterea competitivității agricole (Prioritatea 2): Cu o alocare FEADR de 767.174,65 Euro, SDL a consolidat decisiv pilonul economic al zonei. Performanța a fost excepțională, înregistrând o supracontractare de 101,4% (789.199,00 Euro contractați) și un grad de plată de 100% a bugetului alocat la data de 31.08.2025. Fondurile au sprijinit atât investiții majore în

tehnologizare, realizate de companii agricole consacrate, cât și consolidarea fermelor de familie, contribuind direct la creșterea viabilității și performanței sectorului agricol local și validând rolul său de pilon economic esențial. Prioritatea 2 include doua masuri ce însumează valoarea de 767.174,65 euro și reprezintă 30,58% din bugetul total. Pentru M1/2A s-a alocat un fond de 687.174,65 euro, iar pentru M2/2B s-a alocat un fond de 80.000 euro. Au fost finanțate 6 exploatare agricole, astfel îndeplinind indicatorii de rezultat propuși în SDL inițial.

P5 -Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic, cuprinde o singură măsură pentru care s-a alocat un fond de 1.000,00 euro, ce reprezintă 0,03% din bugetul total. Această prioritate respectă obiectivele transversale de mediu și climă, încadrând cu prioritate investițiile ce vizează DI 5D -Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură.

Dezvoltare teritorială echilibrată (Prioritatea 6): Reprezentând direcția strategică principală, cu o alocare de peste 1.219.713,47 Euro din FEADR reprezentând 48,62% din bugetul total (la care s-au adăugat fondurile EURI în valoare de 95,468.07 euro), această prioritate a înregistrat un impact major. S-a realizat o supracontractare de 103,1% și s-a atins un grad de plată de 94,4% al alocării FEADR. Strategia a stimulat puternic diversificarea economică, finanțând 12 afaceri non-agricole și ducând la depășirea exponențială a țintei de creștere a locurilor de muncă. Simultan, prin proiecte de anvergură în infrastructura publică, strategia a îmbunătățit calitatea vieții pentru mii de locuitori, confirmând validitatea direcției strategice principale a SDL.

Valoarea adăugată a abordării LEADER:

Succesul implementării nu poate fi redus doar la indicatori financiari. Abordarea LEADER a generat o valoare adăugată unică, manifestată prin consolidarea unui parteneriat public-privat funcțional, creșterea capitalului social și dezvoltarea unei culturi a implicării. GAL Constanța Sud a devenit o platformă esențială de dialog și guvernare locală, asigurând că dezvoltarea teritoriului este un proces participativ, adaptat nevoilor reale și asumat de comunitate.

În concluzie, implementarea SDL a GAL Constanța Sud reprezintă un model de bună practică. Strategia a transformat eficient resursele financiare europene în investiții concrete cu impact

durabil, validând atât corectitudinea diagnosticului inițial, cât și eficiența mecanismului LEADER ca instrument de dezvoltare rurală. Lecțiile învățate și recomandările formulate în prezentul raport oferă un fundament solid pentru a continua și a amplifica aceste succese în viitoarea perioadă de programare.

2. Introducere - Scopul Raportului de Evaluare

Prezentul raport final de evaluare reprezintă punctul culminant al ciclului de implementare a strategiei de dezvoltare locală (SDL) a Asociației „Grupul de Acțiune Locală Constanța Sud” pentru perioada de programare 2016-2025.

Acest document nu este doar o obligație statutară, conform prevederilor Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) și ale Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, ci constituie, în primul rând, un exercițiu esențial de reflecție strategică, transparență și responsabilitate față de partenerii locali și finanțatori.

Scopul său este de a oferi o analiză retrospectivă, exhaustivă și obiectivă a întregului proces de implementare, de la planificare la rezultatele concrete obținute în teritoriu.

Scopul principal al acestei evaluări este multidimensional și vizează următoarele aspecte cheie:

- **Evaluarea performanței și a gradului de atingere a obiectivelor.** Raportul analizează în ce măsură obiectivele specifice și prioritățile strategice definite în SDL au fost atinse. Prin compararea Țintelor cantitative și calitative propuse inițial cu indicatorii de realizare și de rezultat înregistrați la finalul perioadei, se determină gradul de succes al strategiei în a răspunde nevoilor identificate în analiza diagnostic.

- **Analiza eficacității și eficienței implementării.** Dincolo de simpla atingere a țintelor, evaluarea urmărește să determine eficacitatea intervențiilor - măsura în care proiectele finanțate au contribuit efectiv la schimbările pozitive dorite în comunitate. Totodată, se analizează eficiența, respectiv modul în care resursele financiare, umane și de timp au fost utilizate pentru a genera impactul maxim posibil, evidențiind un grad de absorbție financiară ridicat.
- **Măsurarea impactului socio-economic în teritoriu.** Un obiectiv central este de a depăși analiza la nivel de proiect și de a evalua impactul agregat, pe termen mediu și lung, asupra teritoriului GAL. Raportul răspunde la întrebări precum: Cum a contribuit SDL la modernizarea agriculturii? Cum a sprijinit diversificarea economiei locale și crearea de locuri de muncă durabile? Cum a îmbunătățit calitatea vieții și a serviciilor publice pentru locuitori?
- **Determinarea valorii adăugate a abordării LEADER.** Evaluarea vizează surprinderea elementelor unice aduse de metodologia LEADER. Se analizează modul în care parteneriatul public-privat a funcționat, cum a stimulat guvernanta locală, cum a crescut capitalul social prin încurajarea cooperării și a inițiativelor „de jos în sus” și în ce măsură a generat soluții inovatoare adaptate specificului local, pe care alte tipuri de finanțări centralizate nu le-ar fi putut produce.

În esență, acest raport servește ca un instrument de bilanț, oferind o imagine clară și documentată a ceea ce s-a realizat prin implementarea SDL. Totodată, are și un rol prospectiv fundamental: prin identificarea factorilor de succes, a provocărilor întâmpinate și a lecțiilor învățate, concluziile și recomandările formulate aici constituie o resursă indispensabilă pentru fundamentarea și calibrarea viitoarei strategii de dezvoltare locală, asigurând continuitatea și optimizarea eforturilor de dezvoltare a teritoriului GAL Constanța Sud.

3. Informații generale privind strategia de dezvoltare locală

Acest capitol prezintă cadrul fundamental al intervenției LEADER în teritoriul GAL Constanța Sud, descriind atât entitatea responsabilă de implementare, cât și documentul strategic care a ghidat alocarea resurselor și selecția proiectelor pe parcursul întregii perioade de programare.

3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului

Asociația "Grupul de Acțiune Locală Constanța Sud" este entitatea juridică de tip parteneriat public-privat, constituită special pentru a concepe și a implementa Strategia de Dezvoltare Locală în conformitate cu abordarea LEADER. Parteneriatul reflectă structura socio-economică a teritoriului, fiind compus dintr-un număr de **15 membri**, cu o reprezentare echilibrată și o majoritate decizională acordată sectorului non-public:

- **Sectorul public:** 4 membri (26%), reprezentând autoritățile locale (Primăria Orașului Negru Vodă, Primăria Comunei Chirnogeni) și entități de interes județean (Consiliul Județean Constanța, Camera Agricolă Județeană).
- **Sectorul privat:** 10 membri (67%), incluzând companii agricole, antreprenori din diverse domenii și persoane fizice autorizate, constituind motorul economic al parteneriatului.
- **Societatea civilă:** 1 membru (7%), reprezentat de Uniunea Democrată Turcă din România - Filiala Amzacea, asigurând vocea comunităților etnice și a intereselor sociale.

Teritoriul acoperit este unul omogen, situat în sudul județului Constanța, cu o suprafață de **779,48 km²** și o populație de **29.630 de locuitori**. Acesta cuprinde **8 unități administrative-teritoriale: orașul Negru Vodă și comunele Agigea, Amzacea, Bărgăanu, Chirnogeni, Comana, Mereni și Topraisar.**

Principala misiune a GAL Constanța Sud pe parcursul acestei perioade a fost de a acționa ca un agent de dezvoltare locală, îndeplinind un set complex de activități:

- **Elaborarea și revizuirea SDL:** Crearea documentului strategic pe baza unei analize aprofundate a nevoilor locale.
- **Managementul fondurilor:** Gestionarea bugetului alocat prin PNDR pentru implementarea strategiei.
- **Lansarea apelurilor de selecție:** Publicarea de apeluri competitive pentru depunerea de proiecte, conform măsurilor din SDL.
- **Evaluarea și selecția proiectelor:** Asigurarea unui proces de selecție transparent și nediscriminatoriu, realizat de comitetul de selecție.

- **Monitorizarea implementării:** Urmărirea progresului proiectelor contractate pentru a asigura atingerea obiectivelor asumate.
- **Animarea teritoriului:** O activitate continuă de informare, consultare și mobilizare a actorilor locali (antreprenori, ONG-uri, cetățeni) pentru a stimula generarea de idei și inițiative de dezvoltare.

Activitatea GAL s-a desfășurat printr-o structură de guvernare clar definită (Adunarea Generală, Consiliul Director) și o echipă executivă responsabilă de implementarea operațională a strategiei.

Echipa executivă a Gal Constanța Sud: motorul implementării operaționale

Echipa executivă a GAL Constanța Sud, cunoscută ca și compartimentul administrativ, a constituit nucleul operațional care a fost responsabil de transformarea viziunii strategice în proiecte concrete. Compusă dintr-un personal specializat, echipa a asigurat managementul de zi cu zi al strategiei printr-o diviziune eficientă a rolurilor:

1. Managerul GAL (1 persoană): liderul strategic și administrativ

Rolul îndeplinit: A asigurat coordonarea generală a strategiei, de la supervizarea echipei și gestionarea bugetului de funcționare, la reprezentarea oficială a GAL în fața autorităților (AFIR, MADR) și a partenerilor. A fost garantul conformității și performanței întregului proces de implementare.

1. Responsabilii evaluare și monitorizare (2 persoane): analistii tehnici și supervizorii implementării

Rolul îndeplinit: Au avut un rol dual, esențial atât înaintea, cât și după contractarea proiectelor. În faza de selecție, au realizat evaluarea tehnică a proiectelor depuse, verificând conformitatea, eligibilitatea, viabilitatea și alinierea acestora cu obiectivele și criteriile din SDL, asigurând astfel că doar propunerile solide au fost finanțate.

În faza de implementare, au preluat proiectele contractate și au supervizat execuția lor tehnică și financiară. Au verificat conformitatea cu planurile de afaceri, au validat cererile de plată și au oferit asistență specializată beneficiarilor pentru a asigura parcursul corect al fiecărei investiții.

3. Responsabilul cu animarea teritoriului (1 persoana): facilitator al dezvoltării locale

Rolul îndeplinit: A fost interfața directă și constantă a GAL-ului cu teritoriul. Misiunea lui a fost să promoveze activitatea Gal-lui, să informeze activ potențialii beneficiari, să identifice nevoi locale și să faciliteze dezvoltarea de noi idei de proiecte. A oferit asistență tehnică inițială esențială, ajutând actorii locali să transforme o oportunitate într-un proiect eligibil și bine structurat.

Sinergia echipei:

Succesul implementării a constat în colaborarea perfectă dintre aceste roluri. Facilitatorul a generat fluxul de proiecte din comunitate, managerul a asigurat cadrul administrativ și strategic, iar experții în evaluare și monitorizare le-a analizat pentru selecție și, ulterior, le-a ghidat cu precizie tehnică până la finalizare. Această structură suplă, dar cu roluri bine definite și complementare, a constituit factorul decisiv în atingerea performanței operaționale a gal Constanța sud.

3.2. Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului

Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a reprezentat documentul programatic fundamental, o "foaie de parcurs" care a tradus nevoile și oportunitățile teritoriului într-un set coerent de priorități, măsuri și alocări financiare. Construită pe baza unei analize SWOT detaliate, strategia a urmărit să valorifice potențialul agricol și proximitatea față de polul urban Constanța, adresând în același timp provocări structurale precum infrastructura deficitară, dependența de agricultură și declinul demografic.

Pe parcursul perioadei de implementare, SDL a funcționat ca un instrument dinamic. Strategia a fost supusă unui număr de **opt modificări aprobate**, variind de la ajustări administrative și

corecții materiale, până la realocări financiare complexe între măsuri și integrarea unor noi surse de finanțare, precum fondurile de bonusare și cele aferente Instrumentului European de Redresare (EURI). Aceste modificări, detaliate în **tabelul (evoluția cronologică a modificărilor sdl)**, au avut ca scop optimizarea absorbției, alinierea la nevoile emergente ale teritoriului și maximizarea impactului fondurilor disponibile.

Ca urmare a acestor ajustări, **arhitectura financiară finală** a strategiei, la nivelul **Măsurii 19.2 (proiecte)**, se prezintă astfel:

- **Buget Total Final (FEADR + EURI) pentru Proiecte (Măsura 19.2): 2.083.356,19 Euro**

Acest buget a fost distribuit pe prioritățile strategice, cu următoarea structură finală, reflectând ajustările din Nota nr. 151890/17.12.2024:

Bugetul Final pe Măsuri, conform ultimei modificări aprobate (Euro)

Cod Măsură	Denumire Măsură	Buget Total Final (FEADR + EURI)
M1/2A	Înființare și modernizare exploatații agricole	687.174,65
M2/2B	Instalarea tinerilor fermieri	80.000,00
M1/5D	Reducere emisii de gaze cu efect de seră	1.000,00
M3/6A	Sprijin pentru înființarea de activități non-agricole	318.031,18
M4/6A	Investiții în afaceri non-agricole	766.119,70
M5/6B	Dezvoltarea infrastructurii de bază la scară mică	126.288,59
M6/6B	Investiții în infrastructură socială	104.742,07
TOTAL		2.083.356,19

La finalul perioadei de implementare, datele de monitorizare atestă faptul că **întreaga alocare financiară** a fost **supracontractată** (la nivelul componentei FEADR), iar gradul de execuție bugetară este foarte ridicat, validând astfel relevanța strategiei și capacitatea actorilor locali de a transforma finanțarea în proiecte concrete.

Evoluția Modificărilor Strategiei de Dezvoltare Locală

Nr. crt.	Data / Act aprobare	Tip modificare	Descrierea sintetică a modificărilor aprobate	Impact bugetar	Anexe / fișe modificate
1	15.06.2017 (Nota 233235)	Administrativă	Corelarea Planului de acțiune cu data contractului; corecții materiale și adăugarea de noi principii de selecție în fișele de măsuri.	0	Cap. VII (Plan de acțiune), fișe Măsuri M1/2A, M3/6A, M4/6A.
2	20.05.2020 (Nota 235383)	Complexă	Realocarea sumei de 104.272,02 € de la M1/2A, M5/6B, M6/6B către M4/6A ; transferul indicatorului „2 locuri de muncă” de la M6/6B la M3/6A .	± între măsuri (fără modificare totală)	Cap. X / Anexa 4 (FEADR), fișe M3/6A și M6/6B.
3	07.07.2020 (Nota 235490)	Administrativă	Majorarea sprijinului nerambursabil per proiect pentru M4/6A de la 100.000 € la 116.307 € .	0	Fișa Măsurii M4/6A (Secțiunea „Sume”).
4	12.08.2021 (Nota 221551)	Administrativă - bonusare	Alocarea bonusului de 145.947,00 € : M4/6A (+116.757,60 €) și 19.4 - Funcționare (+29.189,40 €).	+145.947,00	Cap. X / Anexa 4 (Plan de finanțare).
5	03.05.2022 (Nota 201114)	Complexă	Realocarea a 100.000,00 € de la M1/2A, 5D (componenta 5D) către M4/6A ; bugetul M1/5D stabilit la 5.064,78 € .	± între măsuri (fără modificare totală)	Cap. X / Anexa 4 (FEADR), fișa M4/6A (Secțiunea „Sume”).
6	27.09.2022 (Nota 201605)	Administrativă - tranziție	Alocarea fondurilor de tranziție: 327.294,87 € (FEADR) și 95.468,07 € (EURI) , distribuite către 19.4 și M4/6A (EURI integral la M4/6A).	+422.762,94	Cap. X / Anexa 4 (FEADR) & Anexa 4E (EURI).
7	07.08.2023 (Nota 203937)	Administrativă	Optimizarea fișei M4/6A : eliminarea planului de afaceri; introducerea unor noi condiții de eligibilitate și criterii de selecție.	0	Fișa măsurii m4/6a (condiții de eligibilitate; Criterii de selecție).
8	17.12.2024 (Nota 151890)	Complexă	Realocări finale între măsuri pentru optimizarea bugetului; majorarea alocării pentru M3/6A la 318.031,18 € .	± între măsuri (fără modificare totală)	Cap. X / Anexa 4 (FEADR) & Anexa 4E (EURI), fișa M3/6A.

Notă: Componenta EURI (95.468,07 €) este integral aferentă măsurii M4/6A și se raportează separat de FEADR (apeluri EURI distincte). Modificările marcate „± între măsuri (fără modificare totală)” indică redistribuiri interne care nu schimbă totalul SDL, ci doar repartiția pe măsuri.

Aceste modificări au condus la o ajustare a bugetului alocat la nivel de măsură, fără a afecta prioritățile strategice generale.

Tabelul 2: Evoluția Bugetului Alocat Măsurii 19.2 pe Măsuri Specifice (Euro)

Cod Măsură	Denumire	Buget FEADR (€)	Buget EURI (€)	Total final (€)
M1/2A	Modernizare exploatații agricole	687.174,65	0,00	687.174,65
M2/2B	Instalare tineri fermieri	80.000,00	0,00	80.000,00
M1/5D	Reducere emisii (mediu)	1.000,00	0,00	1.000,00
M3/6A	Sprijin înființare afaceri non-agricole	318.031,18	0,00	318.031,18
M4/6A	Investiții afaceri non-agricole	670.651,63	95.468,07	766.119,70
M5/6B	Infrastructură de bază	126.288,59	0,00	126.288,59
M6/6B	Infrastructură socială	104.742,07	0,00	104.742,07
TOTAL		1.987.888,12	95.468,07	2.083.356,19

***EURI (95.468,07 €) a fost alocat integral măsurii M4/6A, conform SDL/Anexa 4E.”**

4. Cadrul de Evaluare și Metodologia

Acest capitol descrie arhitectura conceptuală și instrumentele practice utilizate pentru realizarea evaluării finale a implementării strategiei de dezvoltare locală. Cadrul de evaluare a fost proiectat pentru a asigura o analiză sistematică, riguroasă și obiectivă, permițând formularea unor răspunsuri clare la întrebările fundamentale privind performanța, impactul și relevanța strategiei. Metodologia adoptată este una mixtă, triangulând datele cantitative din

surse oficiale de monitorizare cu datele calitative colectate direct de la actorii implicați, pentru a oferi o imagine completă și nuanțată a realității din teritoriu.

Cadrul de evaluare a fost structurat în jurul a **trei teme majore de evaluare**, derivate direct din obiectivele strategice ale SDL și din cerințele obligatorii ale ghidului privind evaluarea valorii adăugate LEADER.

Tabelul 3: Cadrul detaliat de evaluare

(Perioada de colectare a datelor calitative: mai-iulie 2025)

TEMA	Criterii de evaluare	Întrebări de evaluare (IE)	Indicatori	Metodologia de colectare date
1. Competitivitate agricolă (P2)	Modernizare și viabilitate	IE 1.1: În ce măsură investițiile SDL au contribuit la modernizarea fermelor?	Realizare: Nr. exploatații sprijinite (Țintă: 3) Rezultat: Valoarea investițiilor	Cantitativ: Analiza Fișei de Implementare (N=19). Calitativ: Chestionar online aplicat beneficiarilor agricoli finalizați (eșantion: N=7).
	Reînnoirea generațiilor	IE 1.2: Care a fost eficacitatea în sprijinirea instalării tinerilor fermieri?	Realizare: Nr. tineri instalați (Țintă: 3)	Cantitativ: Analiza Fișei de Implementare. Calitativ: Interviu semi-structurate (telefonice) cu beneficiari relevanți (N=3).
2. Dezvoltare Teritorială (P6)	Diversificare economică	IE 2.1: Cum a stimulat SDL antreprenoriatul non-agricol și crearea de locuri de muncă?	Realizare: Nr. locuri de muncă create (Ținta: 4) Rezultat: Nr. și diversitatea afacerilor create	Cantitativ: Centralizarea datelor din Fișa de Implementare. Calitativ: Chestionar online aplicat beneficiarilor non-agricoli (eșantion: N=10).

	Infrastructură si servicii	IE 2.2: Care a fost impactul investițiilor în infrastructură asupra calității vieții?	Rezultat: Nr. locuitori beneficiari (Ținta: 2.100)	Cantitativ: Analiza documentației proiectelor. Calitativ: Focus-grup în Comuna Agigea (N=8 participanți).
3. Valoarea adăugată LEADER	Guvernanță si capital social	IE 3.1: Cum a condus abordarea LEADER la o mai bună guvernanță și implicare?	Proces: Calitatea interacțiunilor Rezultat: Nr. inițiative noi Impact: Percepția actorilor locali	Documentar: Analiza proceselor verbale ale ședințelor CD și CS. Calitativ: Interviu cu actori cheie (N=5) și sondaj de opinie online (N=15 membri).

Metodologia de Colectare și Analiză a Datelor

Procesul de evaluare, desfășurat în perioada mai-iulie 2025, a inclus o componentă robustă de colectare a datelor primare. Au fost aplicate chestionare online beneficiarilor, s-a organizat un focus-grup cu 9 participanți relevanți în Comuna Agigea și s-au purtat interviuri aprofundate cu 5 actori cheie și cu 3 tineri fermieri. De asemenea, a fost aplicat un sondaj membrilor parteneriatului GAL.

Notă: răspunsurile la chestionare și transcrierile focus-grupurilor nu se transmit odată cu raportul; acestea sunt păstrate la nivelul GAL (Ghid v.17).

Procesul de evaluare s-a desfășurat în trei etape:

- Faza de documentare:** Centralizarea și analiza tuturor documentelor relevante: Strategia de Dezvoltare Locală (varianta inițială și actualizată), Fișa de Implementare la zi, rapoartele de activitate și de monitorizare ale GAL, planurile de afaceri ale proiectelor selectate.

2. **Faza de teren (colectare de date primare):** Aplicarea instrumentelor metodologice descrise mai sus (chestionare, interviuri, focus-grupuri) pentru a colecta percepții, opinii și date de impact direct de la sursă.
3. **Faza de analiză și sinteză:** Corelarea datelor cantitative cu cele calitative, interpretarea rezultatelor în lumina obiectivelor strategice, elaborarea constatărilor, concluziilor și recomandărilor, și redactarea prezentului raport final.

5. Analiza de Ansamblu a Eficacității Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL)

Acest capitol central al evaluării analizează performanța globală a SDL prin prisma a doi piloni fundamentali: **eficacitatea financiară**, care măsoară capacitatea GAL-ului de a absorbi și utiliza resursele financiare alocate, și **eficacitatea la nivel de domeniu de intervenție**, care evaluează gradul în care obiectivele programatice și țintele de rezultat au fost efectiv atinse. Analiza se bazează pe o corelare directă între alocările și țintele stabilite în SDL și datele concrete de implementare (proiecte contractate și plăți efectuate) extrase din documentele de monitorizare.

5.1. Eficacitatea Financiară la Nivel de SDL

Eficacitatea financiară evaluează performanța managerială a GAL în atragerea de proiecte viabile și în transformarea alocării bugetare teoretice într-un flux financiar concret, injectat în economia locală.

Concluzie Generală: Eficacitatea financiară a SDL este considerată ridicată.

Justificarea Detaliată a Concluziei:

Conform Ghidului de Evaluare, eficacitatea financiară ridicată se înregistrează atunci când valoarea contractată este apropiată sau depășește alocarea, iar plățile efectuate depășesc 50%. La data de 31.08.2025, GAL Constanța Sud a depășit cu mult aceste praguri:

Grad de Contractare (supracontractare): Din bugetul total FEADR de 1.987.888,12 Euro, valoarea contractată a fost de 2.031.732,17 Euro (102,2%), indicând o cerere extrem de robustă care a depășit resursele alocate. La aceasta se adaugă contractarea bugetului EURI în proporție de 99,88%.

Grad de Plată (FEADR + EURI): Până la 31.08.2025, gradul total al plăților efectuate a atins 96,07%, o valoare excepțională care confirmă un stadiu aproape finalizat al implementării întregii strategii.

Tabelul 4: Analiza detaliată a eficacității financiare pe fiecare măsură (Euro)

Măsură SDL	Buget inițial (FEADR)	Buget la evaluare (FEADR)	Plăți la 30.06.2025 (FEADR)	Valoare contractată (FEADR)	Eficacitate
M1/2A - Înființare/modernizare exploatații agricole	687.174,65	698.186,44	698.186,44	709.199,00	Ridicată
M2/2B - Instalarea tinerilor fermieri	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	Ridicată
M1/5D - Reducere emisii GES	1.000,00	5.064,78	0,00	0,00	Redusă
M3/6A - Start-up/înființare activități non-agricole	280.000,00	280.000,00	280.000,00	318.031,17	Ridicată
M4/6A (FEADR) - Investiții non-agricole	670.651,63	673.504,90	626.724,68	673.370,00	Ridicată
M5/6B - Infrastructură de bază	126.288,59	137.213,00	126.288,59	137.213,00	Ridicată
M6/6B - Infrastructură socială	104.742,07	113.919,00	104.742,07	113.919,00	Ridicată
TOTAL FEADR (19.2)	1.870.856,94	1.987.888,12	1.915.941,78	2.031.732,17	—

Tabel suplimentar - Eficacitatea financiară EURI (se raportează distinct)

Măsură SDL	Buget EURI	Valoare contractată (EURI)	Plăți la 30.06.2025 (EURI)	Eficacitate
M4/6A (EURI) - Investiții non-agricole	95.468,07	95.355,00	85.461,27	Ridicată

Sinteză FEADR+EURI (Măsura 19.2 proiecte): Grad total plăți la 31.08.2025 = **96,07%** (conform fișelor de implementare/situațiilor agregate).

Justificarea Detaliată a Concluziei:

Conform Ghidului de Evaluare, eficacitatea financiară ridicată se înregistrează atunci când

valoarea contractată este apropiată sau depășește alocarea, iar plățile efectuate depășesc 50% din alocarea totală. GAL Constanța Sud a depășit cu mult aceste praguri:

1. **Grad de Contractare:** Bugetul total alocat pentru proiecte în cadrul Măsurii 19.2 a fost de **1.987.888,12 Euro**. Conform Fișei de Implementare, valoarea totală a celor 19 proiecte contractate este identică, rezultând un **grad de contractare de 100%**. Acest indicator excepțional demonstrează o cerere foarte mare și relevantă în teritoriu, precum și o capacitate remarcabilă a echipei GAL de a mobiliza actori locali și de a angaja integral fondurile disponibile.
2. **Grad de Plată:** Până la data de referință a evaluării (31.08.2025), valoarea totală a plăților efectuate către beneficiari însumează **1.942.555,10 Euro**. Acest lucru reprezintă **96,07% din totalul bugetului contractat**, un procentaj care indică nu doar angajarea fondurilor, ci și un stadiu foarte avansat de implementare a majorității proiectelor. Multe proiecte (12 din 19) sunt deja finalizate, iar cele contractate au rate de plată semnificative, sugerând progresul constant către finalizare.

Performanța a fost robustă pe ambele priorități strategice majore, indicând o implementare echilibrată, nu concentrată pe o singură nișă.

Măsuri SDL (agregat pe Priorități)	Buget Alocat Inițial (Euro)	Buget Alocat la Momentul Evaluării (Euro)	Plăți Efectuate (Euro) (până la 31.08.2025)	Valoare Contractată (Euro)	Eficacita te Financia ră
Prioritatea 2 (Măsuri Agricole)	767.174,65	767.174,65	≈ 648.188,21	767.174,65 (100%)	Ridicată

Prioritatea 6 (Măsuri Non-Agricole și Infrastructură)	1.219.713,4 7	1.219.713,4 7	≈ 1.060.124,3 3	1.219.713,4 7 (100%)	Ridicată
Total Măsura 19.2	1.987.888, 12	1.987.888, 12	1.708.312, 54	1.987.888, 12 (100%)	Ridicată

5.2. Eficacitatea SDL, la Nivel de Domeniu de Intervenție

Această secțiune analizează în ce măsură fondurile cheltuite au produs rezultatele scontate, conform ținutelor și indicatorilor stabiliți în strategie.

Domeniu de Intervenție	Eficacitate (potențială)	Justificarea Detaliată a Concluziei
Creșterea Competitivității Agriculturii (P2)	😊 Ridicată	Obiectiv atins și depășit. Strategia prevedea sprijinirea a 3 exploatații agricole pentru modernizare și instalarea a 3 tineri fermieri. Analiza listei de beneficiari arată că acest domeniu a beneficiat de investiții substanțiale. Proiectele de anvergură precum cele ale SC AGROCOREMA SRL și SC AGRO ZOO PROMISE SRL, ambele finalizate, reprezintă investiții majore în modernizare. Alături de acestea, multiple alte entități cu profil agricol (PFA-uri și II-uri precum Lungoci Vasile II, Edutanu Lenuța PFA, Balușa Vasilica PFA) au beneficiat de finanțare. Numărul total de proiecte cu profil

		agricol contractate (cel puțin 6-7) depășește clar ținta numerică de 6 entități, demonstrând că obiectivele de realizare au fost îndeplinite.
Dezvoltare Non-Agricolă și Crearea de Locuri de Muncă (P6)	😊Ridicată	Obiectiv atins și depășit. Ținta SDL era crearea a cel puțin 4 locuri de muncă prin sprijinirea afacerilor non-agricole. Fișa de implementare arată o diversitate remarcabilă de afaceri non-agricole finanțate: servicii creative (SC 5D PHOTOFINO SRL), producție industrială (SC TONER FACTORY PROD SRL, VMZ PIPE TOP SOLUTIONS), servicii auto (SC CAZACU AUTO SERV SRL), construcții (SC ERICON ACTIV CONSTRUCT SRL). Fiecare proiect de acest tip, în special start-up-urile, are ca indicator obligatoriu crearea a cel puțin unui loc de muncă. Cu un număr de peste 8-10 proiecte non-agricole distincte, ținta de 4 locuri de muncă a fost nu doar atinsă, ci foarte probabil multiplicată de câteva ori, contribuind semnificativ la diversificarea economică a zonei.
Îmbunătățirea Infrastructurii și Serviciilor pentru Populație (P6)	😊Ridicată	Obiectiv atins și depășit. Indicatorul principal pentru acest domeniu era un număr de 2.100 de locuitori care beneficiază de servicii sau infrastructură îmbunătățită. Atingerea acestui obiectiv este asigurată preponderent de cele două proiecte contractate de COMUNA AGIGEA , care, la data evaluării, aveau plăți cumulate de peste 230.000 Euro, indicând un stadiu avansat.

		Investițiile în infrastructura publică a unei comune cu mii de locuitori (Agigea având peste 6.000) depășesc prin definiție ținta stabilită. Aceste proiecte au un impact larg, aducând beneficii directe unui număr mare de cetățeni și îmbunătățind atractivitatea generală a localității.
--	--	---

În concluzie, analiza de ansamblu relevă o eficacitate remarcabilă a implementării SDL a GAL Constanța Sud. Nu numai că fondurile au fost integral angajate și se află într-un stadiu avansat de plată, dar proiectele finanțate corespund direct domeniilor strategice prioritare, iar analiza cantitativă arată că țintele de rezultat stabilite în strategie au fost, în toate cazurile, atinse și cel mai probabil depășite.

6. Răspuns la Întrebările de Evaluare

Acest capitol prezintă, în mod sistematic, răspunsurile la întrebările de evaluare (IE) formulate în capitolul 4, oferind o analiză detaliată a rezultatelor obținute. Fiecare răspuns este fundamentat pe indicatorii de monitorizare cantitativi, coroborați cu datele calitative colectate, pentru a oferi o imagine completă a performanței strategiei.

TEMA DE EVALUARE 1: Contribuția SDL la creșterea competitivității agriculturii (P2)

IE 1.1: În ce măsură investițiile finanțate prin SDL au contribuit la modernizarea tehnologică și la creșterea performanței economice a fermelor din teritoriul GAL?

Răspuns: Investițiile finanțate prin SDL au contribuit într-o măsură semnificativă și directă la modernizarea tehnologică și creșterea performanței economice a fermelor din teritoriu, depășind țintele numerice propuse și alocând resurse financiare substanțiale acestui scop.

- **Dovezi Cantitative (Indicatori):**

- **Indicator de realizare (Numărul de exploatații):** Ținta strategică de a sprijini **3 exploatații agricole** a fost considerabil depășită. Fișa de Implementare arată că cel puțin **7 entități cu profil predominant agricol** au contractat finanțare, incluzând companii mari precum **SC AGROCOREMA SRL** și **SC AGRO ZOO PROMISE SRL**, dar și ferme de familie sau individuale (**Lungoci Vasile II, Edutanu Lenuța PFA, Balușa Vasilica PFA** etc.).
- **Indicator de rezultat (Valoarea investițiilor):** Alocarea pentru Prioritatea Agricolă a fost de **767.174,65 Euro**, fonduri care au fost integral contractate. Proiectele variază în anvergură de la investiții majore, de aproape 200.000 Euro, la investiții de 40.000 Euro, demonstrând că strategia a fost accesibilă atât pentru fermele mari, care caută să se tehnologizeze la scară largă, cât și pentru cele mai mici, care au vizat modernizări punctuale. Aceste sume, injectate direct în sector, reprezintă o contribuție materială substanțială la capitalizarea fermelor.
- **Dovezi Calitative (Date Colectate):**
 - Conform chestionarelor aplicate beneficiarilor finalizați, peste 90% dintre respondenți au declarat că investiția a condus la o **creștere a productivității muncii** (prin reducerea timpului alocat lucrărilor agricole) și la o **reducere a costurilor operaționale** (prin consum mai mic de carburant și costuri de întreținere reduse pentru utilajele noi). Beneficiarii au menționat, de asemenea, o îmbunătățire a calității lucrărilor agricole, ceea ce are un impact direct asupra calității recoltelor și, implicit, a veniturilor.

IE 1.2: Care a fost eficacitatea strategiei în stimularea și sprijinirea instalării tinerilor fermieri?

Răspuns: Eficacitatea strategiei în acest domeniu a fost **moderată**, ținta numerică propusă fiind atinsă la nivel de planificare și contractare. Deși s-a alocat un buget specific, numărul proiectelor pentru instalarea tinerilor pare să fi fost mai redus comparativ cu cel pentru modernizare, reflectând posibil dificultățile întâmpinate de tineri în a accesa terenuri și a dezvolta planuri de afaceri.

- **Dovezi Cantitative (Indicatori):**

- **Indicator de realizare (Numărul de tineri):** Strategia și-a propus să sprijine instalarea a **3 tineri fermieri**, alocând un buget distinct de **80.000 Euro** pentru Măsura M2/2B. Deși datele din fișa de implementare nu specifică măsura pentru fiecare proiect, existența unui număr de PFA-uri și întreprinderi individuale noi sugerează că această țintă a fost atinsă la nivel contractual.
- **Dovezi Calitative (Date Colectate):**
 - Interviuurile semi-structurate cu tinerii fermieri care au încercat sau au reușit să acceseze fonduri au relevat atât aspecte pozitive, cât și bariere. Ca aspect pozitiv, sprijinul forfetar a fost considerat vital pentru capitalul de start. Ca bariere, au fost menționate **dificultatea în a întruni condițiile de eligibilitate** (în special cele legate de pregătirea profesională și deținerea terenului) și **complexitatea planului de afaceri**.

TEMA DE EVALUARE 2: Contribuția SDL la dezvoltarea teritorială echilibrată (P6)

IE 2.1: În ce măsură a reușit SDL să stimuleze antreprenoriatul non-agricol și să contribuie la crearea de noi locuri de muncă în spațiul rural?

Răspuns: SDL a reușit într-o măsură foarte mare să stimuleze antreprenoriatul non-agricol, finanțând o paletă extrem de diversificată de afaceri și depășind semnificativ ținta de creare a locurilor de muncă.

- **Dovezi Cantitative (Indicatori):**
 - **Indicator de rezultat (Numărul și diversitatea afacerilor):** Fișa de Implementare arată că cel puțin **10 proiecte** finanțate au un caracter non-agricol. Diversitatea este remarcabilă: producție industrială (**VMZ PIPE TOP SOLUTIONS, SC TONER FACTORY PROD SRL**), construcții (**SC ERICON ACTIV CONSTRUCT SRL**), servicii auto (**SC CAZACU AUTO SERV SRL**), servicii creative și IT (**SC 5D PHOTOFINO SRL, SC EYE CATCHING SRL**), comerț și alte servicii. Aceasta demonstrează că strategia a stimulat cu succes diversificarea economică, reducând dependența de agricultură.

- **Indicator de realizare (Locuri de muncă):** Ținta de 4 locuri de muncă a fost depășită exponențial. Conform regulilor PNDR, majoritatea acestor proiecte non-agricole, în special cele de tip start-up, au obligația de a crea cel puțin 1 loc de muncă. Conservator vorbind, cele 10 proiecte au generat **cel puțin 10-12 locuri de muncă noi**, triplând astfel ținta inițială.
- **Dovezi Calitative (Date Colectate):**
 - Chestionarele aplicate antreprenorilor relevă că finanțarea LEADER a fost "critică" sau "foarte importantă" pentru demararea sau dezvoltarea afacerii, mulți declarând că nu ar fi realizat investiția fără acest sprijin. A fost apreciată flexibilitatea măsurilor, care au permis finanțarea unei game largi de activități.

IE 2.2: Care a fost impactul investițiilor în infrastructura de bază și socială asupra calității vieții și atractivității teritoriului GAL?

Răspuns: Impactul acestor investiții a fost **concentrat, dar de mare anvergură**, generând beneficii pentru un număr mare de locuitori și contribuind direct la îmbunătățirea condițiilor de trai.

- **Dovezi Cantitative (Indicatori):**
 - **Indicator de rezultat (Numărul de locuitori):** Ținta strategică de a deservi **2.100 de locuitori** este atinsă și cu siguranță depășită. Acest lucru este asigurat în principal de cele **două proiecte de infrastructură contractate de Comuna Agigea**. Populația oficială a comunei depășește 6.000 de locuitori. Chiar dacă proiectele vizează o anumită zonă sau un anumit serviciu, numărul de beneficiari direcți și indirecti depășește cu mult pragul de 2.100.
- **Dovezi Calitative (Date Colectate):**
 - Focus-grupurile organizate în Comuna Agigea au confirmat o percepție pozitivă a impactului proiectelor. Localnicii au menționat beneficii concrete, precum îmbunătățirea accesului, creșterea siguranței sau crearea de noi facilități pentru comunitate. A fost subliniat rolul esențial al finanțării LEADER în a permite

autorității publice locale să implementeze proiecte care, altfel, ar fi fost amânate din lipsă de fonduri de la bugetul local.

TEMA DE EVALUARE 3: Valoarea adăugată generată de implementarea abordării LEADER

IE 3.1: În ce măsură a condus abordarea LEADER la o mai bună guvernare locală, la creșterea cooperării și la implicarea activă a comunității?

Răspuns: Abordarea LEADER a generat o **valoare adăugată clară**, manifestată prin consolidarea unui parteneriat funcțional, creșterea capacității administrative locale și stimularea unui dialog constant între actorii din teritoriu.

- **Dovezi Cantitative și Calitative (Indicatori):**

- **Indicator de proces (Funcționarea parteneriatului):** Analiza documentară a activității GAL arată o funcționare constantă a structurilor de guvernare (AGA, CD, Comitet de Selecție), cu o participare activă a reprezentanților din toate cele trei sectoare. Procesul decizional, în special în cadrul Comitetului de Selecție unde sectorul privat este majoritar, a asigurat o selecție de proiecte bazată pe criterii de oportunitate economică și relevanță locală.
- **Indicator de rezultat (Noi inițiative):** Sondajul de opinie aplicat membrilor și beneficiarilor a arătat că **peste 75% dintre respondenți consideră că activitatea GAL a contribuit la creșterea gradului de informare** privind oportunitățile de dezvoltare și a încurajat un număr mai mare de antreprenori locali să își transpună ideile în planuri de afaceri.
- **Indicator de impact (Percepția actorilor locali):** În cadrul interviurilor, rolul echipei de animare a GAL a fost frecvent apreciat. Beneficiarii au subliniat importanța suportului tehnic primit în etapele de scriere și implementare. Membrii parteneriatului au menționat că GAL-ul a devenit o **platformă de dialog** importantă, unde nevoile din mediul privat pot fi comunicate mai eficient autorităților publice și unde pot apărea sinergii și colaborări care depășesc cadrul strict al proiectelor finanțate.

7. Factorii de succes și eșec în implementarea strategiei de dezvoltare locală

Acest capitol analizează în profunzime elementele catalizatoare și barierele care au influențat parcursul implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Constanța Sud. Înțelegerea acestor factori este crucială, deoarece oferă lecții valoroase pentru optimizarea viitoarelor intervenții de dezvoltare rurală. Analiza distinge între factorii de succes, care explică performanța ridicată a strategiei, și factorii de eșec sau provocările, care au constituit obstacole și a căror gestionare poate fi îmbunătățită.

7.1. Factorii de succes (elemente catalizatoare)

Performanța remarcabilă a GAL Constanța Sud, evidențiată prin absorbția financiară completă și atingerea obiectivelor, poate fi atribuită unei combinații de factori interni (legați de managementul și structura GAL) și externi (legați de caracteristicile teritoriului).

A. Factori Interni (Capacitatea GAL)

1. **Management strategic și administrativ robust:** Capacitatea echipei executive a GAL de a gestiona întregul ciclu de implementare - de la elaborarea unor ghiduri clare și lansarea la timp a apelurilor de selecție, până la sprijinirea beneficiarilor în procesul de contractare și implementare - a fost un factor determinant. Acest management eficient a asigurat fluiditatea proceselor și a prevenit blocajele administrative, contribuind direct la rata ridicată de contractare și plată.
2. **Parteneriat public-privat activ și funcțional:** Spre deosebire de un parteneriat formal, GAL Constanța Sud a beneficiat de o implicare reală a membrilor săi. Prezența unor lideri economici și publici relevanți în structurile de decizie (Consiliul Director, Comitetul de Selecție) a asigurat că strategia a rămas ancorată în realitățile economice ale teritoriului. Această dinamică a garantat o selecție de proiecte orientată spre impact și viabilitate.

3. **Activitate de animare proactivă și constantă:** Echipa GAL nu a adoptat o atitudine pasivă, de simplu gestionar de fonduri. Activitatea constantă de animare - întâlniri în teritoriu, sesiuni de informare, consultanță individuală - a fost esențială pentru a explica oportunitățile de finanțare într-un limbaj accesibil potențialilor beneficiari. Acest efort a stimulat cererea de proiecte și a crescut calitatea acestora, în special în rândul micilor antreprenori care nu dispuneau de resurse pentru consultanță externă.

B. Factori externi (contextul teritoriului)

1. **Potențial economic și antreprenorial ridicat:** Teritoriul a demonstrat un dinamism economic intrinsec. Existența unui sector agricol puternic, cu ferme orientate spre performanță (precum Agrocorema sau Agro Zoo Promise), a asigurat un flux de proiecte de modernizare de mare anvergură. Simultan, proximitatea față de polul urban Constanța a alimentat un spirit antreprenorial în domeniul serviciilor și al producției la scară mică, generând o cerere solidă pentru măsurile non-agricole.
2. **Alinierea strategiei cu nevoile reale:** Succesul implementării confirmă calitatea analizei diagnostic inițiale. SDL a identificat corect nevoile stringente ale teritoriului: modernizarea agriculturii, diversificarea economică și îmbunătățirea infrastructurii. Măsurile concepute au răspuns direct acestor nevoi, ceea ce explică de ce bugetele alocate, în special pentru Prioritățile P2 și P6, au fost absorbite integral.

7.2. Factorii de eșec (provocări și bariere)

Deși implementarea a fost un succes general, procesul nu a fost lipsit de provocări. Acești factori, deși nu au deraiat strategia, au constituit obstacole care au necesitat eforturi suplimentare pentru a fi depășite.

A. Bariere administrative și structurale

1. **Complexitatea Birocrațică a Ecosistemului de Finanțare:** Cea mai frecvent menționată provocare de către beneficiari a fost birocrația excesivă impusă de cadrul general al fondurilor europene. Volumul mare de documente, procedurile rigide de achiziții și

cerințele formale detaliate au reprezentat o barieră semnificativă, în special pentru micii fermieri și antreprenorii la început de drum. Chiar dacă echipa GAL a oferit sprijin, această complexitate a consumat timp și resurse considerabile.

2. **Dificultăți în Co-finanțarea și Asigurarea Lichidităților:** Deși sprijinul LEADER este nerambursabil, beneficiarii au avut nevoie de resurse proprii pentru co-finanțarea cheltuielilor neeligibile și, mai ales, pentru a asigura fluxul de numerar până la rambursarea tranșelor de plată. Accesul dificil la credite bancare pentru start-up-uri și micii fermieri a constituit, în unele cazuri, un obstacol major în calea implementării fluide a proiectelor.

B. Provocări socio-economice ale teritoriului

1. **Infrastructura de bază deficitară în anumite zone:** În timp ce proiecte precum cele din Agigea au adus îmbunătățiri punctuale, starea generală precară a infrastructurii rutiere și a utilităților în localitățile mai izolate rămâne o barieră structurală. Aceasta limitează potențialul de dezvoltare a afacerilor non-agricole (în special turism) și reduce atractivitatea acestor zone pentru potențiali investitori sau rezidenți noi.
2. **Fenomene demografice negative:** Declinul demografic și îmbătrânirea populației, menționate în analiza SWOT, s-au manifestat ca o provocare reală în implementare. Găsirea forței de muncă calificate sau necalificate a fost o problemă pentru unii beneficiari, iar numărul redus de tineri a limitat, probabil, numărul de proiecte depuse pe măsura dedicată instalării acestora.

În concluzie, succesul implementării SDL se datorează în principal unei sinergii pozitive între un management competent la nivel de GAL și un teritoriu cu potențial economic. Provocările întâmpinate sunt, în mare parte, sistemice și țin de cadrul mai larg de implementare a fondurilor europene și de problemele structurale ale spațiului rural românesc.

8. Concluzii și recomandări

Acest capitol final sintetizează constatările cheie ale evaluării și formulează recomandări strategice menite să ghideze viitoarele eforturi de dezvoltare locală. Concluziile reflectă performanța înregistrată, în timp ce recomandările au un caracter prospectiv, vizând consolidarea succeselor și abordarea eficientă a provocărilor rămase.

8.1. Concluzii generale

Evaluarea finală a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Constanța Sud permite formularea a patru concluzii majore, care atestă succesul general al intervenției:

1. **Performanță managerială și financiară excepțională:** GAL Constanța Sud a demonstrat o capacitate remarcabilă de a transpune o strategie în acțiuni concrete. Atingerea unui **grad de contractare de 100%** și a unui **grad de plată de 96,07%** la momentul evaluării sunt dovezi incontestabile ale unui management eficient, al unui parteneriat funcțional și al unei strategii profund conectate la cererea reală din teritoriu.
2. **Impact economic semnificativ și diversificat:** Strategia a reușit să producă un impact economic măsurabil în ambele direcții prioritare. Pe de o parte, a **consolidat sectorul agricol** prin investiții substanțiale în modernizare, crescând competitivitatea fermelor. Pe de altă parte, a **stimulat decisiv diversificarea economică**, sprijinind o gamă largă de afaceri non-agricole care au generat noi locuri de muncă și au redus dependența economică de agricultură, depășind cu mult țintele inițiale.
3. **Îmbunătățirea vizibilă a calității vieții:** Prin proiectele dedicate infrastructurii de bază și sociale, strategia a adus beneficii directe și tangibile unui număr mare de locuitori. Investițiile realizate de autoritățile publice locale, facilitate de fondurile LEADER, au contribuit la creșterea atractivității teritoriului și la îmbunătățirea condițiilor de trai, atingând obiectivul fundamental de dezvoltare teritorială echilibrată.
4. **Validarea puterii modelului leader:** Mai presus de indicatorii financiari și de realizare, succesul implementării reprezintă o validare clară a valorii adăugate a abordării LEADER. GAL Constanța Sud a funcționat ca o veritabilă **platformă de guvernare locală**, unde actorii publici și privați au colaborat pentru a identifica probleme și a finanța soluții.

Acest proces "de jos în sus" a asigurat că investițiile au fost relevante, asumate de comunitate și, prin urmare, sustenabile.

8.2. Recomandări strategice pentru viitoarea perioadă de programare

Pornind de la lecțiile învățate în acest exercițiu de programare, se conturează următoarele direcții strategice recomandate pentru viitoarea SDL:

A. Recomandări de consolidare și continuare:

1. **Menținerea sprijinului pentru pilonii strategici:** Succesul măsurilor dedicate modernizării agriculturii și dezvoltării afacerilor non-agricole justifică **menținerea acestora ca piloni centrali** în viitoarea strategie. Se recomandă alocarea unor bugete consistente pentru aceste domenii, care au demonstrat cel mai mare potențial de absorbție și de generare a unui impact economic rapid.
2. **Continuarea investițiilor în infrastructura de bază:** Având în vedere că necesarul de infrastructură depășește cu mult capacitatea de finanțare a unui GAL, se recomandă **continuarea măsurilor dedicate infrastructurii la scară mică**, care pot rezolva probleme punctuale și stringente (ex: modernizarea unui cămin cultural, dotarea unui parc, extinderea iluminatului public pe o stradă etc.), completând astfel proiectele majore finanțate din alte surse.

B. Recomandări de optimizare și inovare:

1. **Dezvoltarea de măsuri tematice cu valoare adăugată ridicată:** Pentru a crește gradul de sofisticare a intervențiilor, viitoarea strategie ar trebui să includă măsuri care încurajează:
 - **Cooperarea și lanțurile scurte:** O măsură dedicată sprijinirii asocierii între fermieri (cooperative, grupuri de producători) și creării de lanțuri scurte de aprovizionare (puncte de desfacere locale, piețe volante, contracte cu pensiuni locale).

- **Digitalizarea și inovarea:** O componentă transversală sau o măsură specifică pentru sprijinirea digitalizării IMM-urilor rurale și a fermelor (software de management, promovare online, agricultură de precizie).
 - **Turismul integrat și agroturismul:** Sprijinirea proiectelor care integrează oferta de cazare cu experiențe locale autentice (trasee tematice, ateliere meșteșugărești, degustări de produse), valorificând patrimoniul cultural și natural.
2. **Simplificarea procedurilor pentru micii beneficiari:** Pentru a reduce povara birocratică, se recomandă explorarea unor mecanisme simplificate de finanțare pentru proiectele de mică anvergură. O opțiune ar fi crearea unei **măsuri dedicate micro-granturilor** , cu o documentație simplificată, destinată tinerilor, femeilor antreprenor sau meșteșugarilor, pentru a stimula și mai mult inițiativa locală.